

Váldonjuolggadusat doarjagiid várás Finnmarkku sámi ulbmiliidda

Mearriduvvon fylkkalávdegottis geassemánu 10. beaivvi 2025 áššis 77/25

Ulbmil

Doarjjaortnega ulbmil lea doarjut doaibmabijuid mat oainnusmahttet, ovddidit ja nannejit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima Finnmarkkus. Ortnet galgá veahkehit fylkka sámi servodagaide kultuvrralaš, gielalaš ja sosiála guoddevašvuhtii.

Geat sáhttet ohcat

Institušuvnnat, organisašuvnnat, doaimmat, gielddat ja priváhtaolbmot sáhttet ohcat.

Mat sáhttet dorjojuvvot

Váldonjuolggadus lea ahte dorjojuvvot dušše doaibmabijut mat čađahuvvojit Finnmarkkus. Spiehkastat sáhtta dahkkojuvvot earenoamáš dáhpáhusain, ovdamearkka dihtii digitála doaibmabijuin dahje doaibmabijuin mat leat earenoamáš guoskevaččat fylkka sámi servodagaide.

Ohcamiid árvvoštallamis vuoruhuvvojit:

- Doaibmabijut mat gusket nuoraide, nuorra rávesolbmuid ja boarrásiidda geain lea sámi gullevašvuhta
- Doaibmabijut mat deattuhit sáme giela
- Doaibmabijut mat láchčat dilálašvuodaid sámi giellaarenaide ja kultuvrralaš deaivvadansajiide
- Doaibmabijut mat dorjot nuortalaš kultuvrra ealáskahttima
- Doaibmabijut mat veahkehit mearrasámi kultuvrra ealáskahttimii ja veahkehit gullevašvuhtii smávit mearrasámi servodagaide
- Doaibmabijut mat vuostálastet sámevaši, gaskkustit dieđu ja máhtu ja ovddidit áddejumi, searvevuoda ja mánggabealatvuoda servodagas
- Doaibmabijut main lea viiddis guovlluguovdasaš fátmastanguovlu dahje mat olahit, searvadit dahje beroštahttet ollugiid
- Doaibmabijut mat veahkehit báikkálaš mobiliseremii, ovttasbargui ja bistevas beroštupmái sámi servodagain
- Doaibmabijut mat buktet bistevas bohtosiid, main lea beaktu maiddái prošeaktaáigodaga maŋŋil dahje maid earát sáhttet juohkit ja geavahit

- Doaibmabijut main lea čielga gaskkustanperspektiiva mii dahká sisdoalu earáide olámuttolažžan, ovdamearkka dihtii juohkimiin, duođaštemiin dahje gaskkustemiin iešguđege hámis

Mat eai dorjojuvvo

- Doarjja ii addojuvvo dábálaš dollui. Dábálaš doallu dárkkuha vuodđogoluid nuvtgo viessoláiggu, elrávnnji, bálkká bissovaš bargiide, dábálaš čoahkkindoaimmaid, dábálaš miellahttobuđaldemiid main ii leat prošeaktasisdoallu ja organisašuvnna eará beaivválaš doalu doaibmagoluid.
- Dábálaččat ii addojuvvo doarjja biergasiid, bistevaš ráhkadusaid dahje infrastruktuvrá oastimii. Dát gusto dávviriidda main lea bistevaš árvu, nuvtgo čuojanasaide, teknihkalaš rusttegiidda dahje latnjagálvuide. Geavahanávkegálvut ja borramušat sáhttet dorjojuvvot juos dat leat dárbbášlaččat čađaheapmái ja áššáiguoskevaččat doaibmabiju ulbmiliidda ja sisdollui. Bušeahtas berre borramušain dattetge leat govttolaš mearri.
- Váldonjuolggadus lea ahte ii addojuvvo doarjja oassálastit semináarii, ohppui, oahppomátkkiide ja sullasaččaide. Dát gusto earenoamážit doaibmabijuide maid ulbmil lea vuosttažettiin persovnnalaš gelbbolašvuođa gárgedeapmi, main ii leat čielga áššáiguoskevašvuohta gaskkusteapmái, doaibmabijuid gárgedeapmái dahje searvevuhtii.
- Juohke ohcamušvuorus vuoruhuvvo dušše okta ohcamuš guhtege ohccis.
- Ii addojuvvo doarjja Finnmárkku fylkkagiella siskkáldas ohcamušaide.
- Ortnet ii doarjjo mánggajahkásaš prošeavttaid. Ortnet lea oaivvilduvvon áigeráddjejuvvon doaibmabijuide mat sáhttet čađahuvvot ja loahpahuvvot bušeahttajagi siste.
- Ii addojuvvo doarjja seamma doaibmabidjui eanet go golbma jagi. "Seamma doaibmabidju" dárkkuha doaibmabijuid main lea mearkkašahti ovttaláhkásaš sisdoallu, ulbmil ja ulbmiljoavku go seamma ohcci ovddeš doaibmabijuin. Buđaldeami, ásaheami dahje válddahusa uhcit rievdadeamit eai adnojuvvo ođđa doaibmabidjun.

Ohcamušsubmi

Iešguhtege doaibmabidjui sáhtta ohccojuvvot gitta 40 000 kruvnnu rádjai. Sáhtta juolluduvvot uhcit doarjjasubmi go ohccojuvvon submi, dađe mielde makkár ruđat leat olámuttolaččat ja man ollu ohccojuvvo oktiibuot dán ohcamušvuorus.

Ohcanáigemearri

Ohcanáigemearri lea juohke jagi skábmamánu 1. beaivvi. Áigemearri gusto daid doaibmabijuide mat galget čađahuvvot čuoovovaš kaleanddarjagis. Loahpparuđat sáhttet almmuhuvvot manjil. Dat almmuhuvvojit dalle fylkkagiella neahttasiidduin.

Gáibádusat ohcamuššii

Elektrovnnalaš ohcanskovvi galgá geavahuvvot. Skovis jearahuvvojit earret eará dieđut doaibmabiju ulbmila, ulbmiljoavkku, čađaheami, bušeahta ja ruhtadanplána birra.

Ohcci galgá máksit uhcimusat 40 proseantta doaibmabiju ollislaš bušeahtas čuoovvovaččaid ovtastemiin:

- Iežasoassi (iežas ruđat dahje eará ruhtadoarjja)
- Iežas árjabidjan (eaktodáhtolaš bargu, iežas veahkkeváriid geavaheapmi dahje vástideaddji)

Ruhtadanplánas galgá boahtit ovdan:

- Ohcci iežasoassi (submi)
- Ohcci iežas árjabidjan (sturrodat ja árvu)
- Ohcamušat eará ruhtadangálduide (submi ja geas lea ohccojuvvon)
- Eará ruhtadangálduid juolludan doarjja (submi ja gáldu)

Juos ohcci lea ožžon doarjaga dán ortnegis maŋimuš guovtti jagis, de galgá ođđaseamos duođastuvvon doarjaga raporta ja rehketdoallu biddjojuvvot mielddusin.

Juos ohcci lea plánemin ovtasbargat earáiguin, de dat ferte duođastuvvot soahpamušaiguin, mearrádusaiguin, áigumušjulggaštusaiguin dahje sullasaččain.

Áššemeannudeapmi ja ohcamušaid árvvoštallan

Ohcamušaiguin meannuduvvo čeahkis maŋnilgo ohcanáigemearri lea nohkan. Dárbbu mielde sáhtttá fylkkagiella jearrat lassidieđuid ovdalgo áššiin meannuduvvo.

Ohcamušat árvvoštallojuvvojit ortnega váldonjuolggadusaid ektui. Ohcamušat árvvoštallojuvvojit ollislaččat ja muttolaččat. Árvvoštallamis váldojuvvojit maiddá vuhtii ohcamušvuoru olámuttolaš ruđat ja buohkanas ohcamušsubmi.

Árvvoštallama maŋnil ráhkaduvvo mearrádusevttohus. Mearrádusat dahkkojuvvojit Finnmárkku fylkkagieldda gustojeaddji njuolggadusaid mielde. Buot ohccit ožžot čálalaš mearrádusreivve go proseassa lea loahpahuvvon.

Olggosmáksin

Doarjja máksojuvvo olggos maŋnilgo fylkkagiella lea ožžon rehkega doarjjavuostáiváldis. Rehkega sáddema áigemearri almmuhuvvo mearrádusreivves.

Juos rehket ii leat vuostáiváldojuvvon áigemeari siste, de ii leat doarjjalohpádus šat fámus. Ruđat sáhttet dalle geavahuvvot ođđa almmuheapmái dahje ođđasis juohkimii bušeahta eará ulbmiliidda.

Juos ohcci dárbbáša maŋidit rehkega čállima, de galgá sáddet oanehis, čálalaš gulaskuddama ovdalgo áigemearri nohká.

Raporteren

Doarjaga raporta ja rehketdoallu galgá addojuvvot fylkkagildii maŋimustá golbma mánu maŋnilgo doaibmabidju lea loahpahuvvon.

Raporta galgá válddahit makkár buđaldeamit leat čađahuvvon ja makkár bohtosat leat olahuvvon. Galgá maiddá almmuhit gallisgo leat searvan kurssaide, lágidemiide dahje sullasaččaide.

Rehketdoallu galgá girjejuvvot nu ahte dat sáhhtá veardádallojuvvot ohcamuša bušeahtain.

Juos ohcci dárbbáša maŋidit raporterema, de galgá sáddet oanehis, čálalaš gulaskuddama ovdalgo áigemearri nohká.

Juos raporta dahje rehketdoallu ii sáddejuvvo sisa, de sáhhtá olles doarjja dahje oasit doarjagis gáibiduvvot máksojuvvot ruovttoluotta.

Váidalanvuoigatvuohta

Váidalanjuolggadusat čuvvot hálldahuslága mearrádusaid §§ 28 - 33.

Ohccis lea vuogasvuohta váidalit mearrádusa. Váidalus galgá leat čálalaš ja galgá sáddejuvvot fylkkagildii golmma vahku siste maŋgilgo mearrádusreive lea vuostáiváldojuvvon.

Váidalus ferte almmuhit makkár mearrádussii dat guoská, maid ohcci háliida rievdaduvvot, ja áinnas manne. Juos váidalusas váilot dieđut, de oažžu ohcci áigemeari man siste galgá njulget dahje ollistit dieđuid.

Váidalusa galgá ohcci dahje son geas lea fápmudus vuolláičállit. Dárbbu mielde galgá váidaleaddji sáhhtit čájehit ahte sus lea vuoigatvuohta váidalit (ahte lea osolaš áššis) ja ahte váidalus lea sáddejuvvon áigemeari siste.

Váidalusa árvoštallá vuostáiváldi seahtá almmuhit ahte fylkkagiella lea dorjon doaibmabiju, ovdamearkka dihtii fylkkagiella logo geavahemiin áššáiguoskevaš ávdnasiin.

Eará eavttut

- Doarjja galgá geavahuvvot dan seahtá almmuhit ahte fylkkagiella lea dorjon doaibmabiju, ovdamearkka dihtii fylkkagiella logo geavahemiin áššáiguoskevaš ávdnasiin.
- Doarjja galgá geavahuvvot nu movt lea čilgejuvvon ohcamušas, ja juolludusreive eavttuid mielde.
- Juos doaibmabidju, bušeahtta dahje áigeplána rievdaduvvo mearkkašahhti mađe, de ferte ohcci čálalaččat soahpat dan hárrái fylkkagielladain. Rievdadusat galget leat ovddalgihtii dohkkehuvvon.
- Juos doarjja ii geavahuvo nuvtgo lea sohppojuvvon, dahje juos doarjja lea addojuvvon boasttodieđuid vuodul, de sáhhtá olles submi dahje oassi supmis gáibiduvvot máksojuvvot ruovttoluotta.
- Doarjjavuostáiváldi seahtá almmuhit ahte fylkkagiella lea dorjon doaibmabiju, ovdamearkka dihtii fylkkagiella logo geavahemiin áššáiguoskevaš ávdnasiin.

Fápmuiboahhtin

Váldonjuolggadusat bohtet fápmui geassemánu 10. beaivvi 2025.